

Sygn. akt VI U 280/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 1 września 2015 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: Z. W.

od decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w B.

(...)r.

w sprawie: Z. W.

przeciwko: Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w B.

o prawo do świadczenia po zmarłej H. R.

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż zobowiązuje Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w B. do wypłaty Z. W. reszty należnego jej matce H. R. świadczenia za miesiąc marzec 2014 r.

Na oryginale właściwy podpis.

VI U 280/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 grudnia 2014r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w B. – po rozpoznaniu wniosku Z. W. z dnia 24 listopada 2014r. – odmówił wnioskodawczyni wypłaty reszty należnego jej zmarłej w(...) matce H. R. świadczenia za miesiąc marzec 2014r. W uzasadnieniu tej decyzji wojskowy organ rentowy wskazał, iż H. R. decyzją z dnia 16 października 1989r. miała ustalone prawo do wojskowej renty rodzinnej po zmarłym mężu M. R.. Od 1 grudnia 2007r. świadczeniobiorczyni zamieszkała w Domu (...) (...) w B. i na wniosek Dyrektora Domu (...) od dnia 1 lutego 2008r. część świadczenia uprawnionej przekazywana była na rzecz tego Domu z tytułu odpłatności za pobyt w tej placówce. Od 1 marca 2009r. pozostała część świadczenia uprawnionej przekazywana była na konto córki – Z. W., ustanowionej opiekunem prawnym świadczeniobiorczyni. W dniu (...) H. R. zmarła. Decyzją Nr (...) z dnia (...) Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w B. orzekł o obowiązku zwrotu przez Dom (...) na rzecz wojskowego organu emerytalnego kwoty 1629 zł 85 gr jako przekazanej po dniu śmierci świadczeniobiorczyni (podstawa prawna art.143a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz.1440 ze zm.). W dniu 28 marca 2014r. powyższa kwota została zwrócona przez Dom (...) na konto wojskowego organu emerytalnego.

Córka zmarłej świadczeniobiorczyni – Z. W. – wnioskiem z dnia 24 listopada 2014r. - zwróciła się do wojskowego organu emerytalnego o wypłatę reszty należnego matce świadczenia za miesiąc marzec 2014r., podając iż jest jedynym

spadkobiercą i była przez wiele lat opiekunem prawnym matki w związku z tym ponosiła wszelkie opłaty i zobowiązania finansowe wynikające z opieki nad nią. Ponadto wnioskodawczyni podawała, że cała korespondencja urzędowa kierowana była na jej adres, a wszystkie płatności i rozliczenia finansowe dotyczące matki były wykonywane z jej konta bankowego lub regulowane przez nią. Zabezpieczała ona matkę także w rzeczy potrzebne: odzież, bieliznę, środki czystości i inne w związku z czym – zdaniem wnioskodawczyni – można twierdzić, iż mama tylko formalnie była zameldowana w Domu (...) (...) przy ulicy (...) w B., a w rzeczywistości wspólnie z córką prowadziła gospodarstwo domowe.

Wojskowy organ emerytalny – rozważając powyższe okoliczności podnoszone przez wnioskodawczynię – w pierwszej kolejności wskazał, iż zgodnie z art.46 ust.1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013r., poz.666 ze zm.) w razie śmierci osoby, która złożyła wniosek o świadczenie pieniężne, świadczenia należne jej do dnia śmierci przysługują, z zastrzeżeniem ust.2 i 3 małżonkowi i dzieciom, a w razie ich braku – kolejno : wnukom, rodzicom, dziadkom i rodzeństwu. Osoby te mają prawo do udziału w nieukończonym postępowaniu prowadzonym dalej w sprawie tych świadczeń. Zgodnie natomiast z art.46 ust.2 powyższej ustawy świadczenia, o których mowa w art.1, wypłaca się:

- 1) małżonkowi lub dzieciom osoby, która zgłosiła wniosek, zamieszkałym z nią w dniu jej śmierci;
- 2) małżonkowi lub dzieciom niespełniającym warunku określonego w pkt 1 albo innym członkom rodziny, o których mowa w ust.1, jeżeli pozostawali na utrzymaniu osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenie, lub osoba ta pozostawała na ich utrzymaniu.

Wojskowy organ emerytalny wskazał, iż zainteresowana Z. W. nie zamieszkiwała z matką w dniu jej śmierci. Nie przedłożono żadnych dokumentów potwierdzających, że pozostawała ona na utrzymaniu matki. Brak również podstaw do stwierdzenia, że H. R. pozostawała na utrzymaniu córki, ponieważ miała ustalone prawo do świadczenia po zmarłym mężu.

Ponadto organ ten podnosił, że świadczenie o które ubiega się wnioskodawczyni Z. W. jest ściśle związane z osobą zmarłej, a tym samym nie wchodzi w skład spadku.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła Z. W., podając że nie zgadza się ze stanowiskiem Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w B. w przedmiocie odmowy wypłaty reszty należnego jej matce świadczenia za miesiąc marzec 2014r. Wnioskodawczyni powoływała się na art.136 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym w razie śmierci osoby, świadczenie należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku – małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego.

Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w B. wnosił o oddalenie odwołania i zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swego stanowiska powoływał argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

W toku procesu strona pozwana uznała żądanie odwołania, dzieląc stanowisko procesowe powódki, zgodnie z którym miesięczny koszt utrzymania matki odwołującej się Z. W. (związany z pobytem w Domu (...) (...)) przekraczał jej dochody z pobieranej przez H. R. renty rodzinnej.

(pismo procesowe wojskowego organu rentowego – k.38 a.s.)

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

Matka odwołującej się Z. H. K. – R. od dnia 1 września 1989r. miała ustalone prawo do wojskowej renty rodzinnej po zmarłym mężu M. R.. Od dnia 1 grudnia 2007r. H. R. przebywała na stałe w Domu (...) (...) w B. w związku z czym część należnej jej wojskowej renty rodzinnej przekazywana była na rzecz tego Domu, z tytułu odpłatności za pobyt

w tej placówce. Od 1 marca 2009r. pozostała część tej renty rodzinnej przekazywana była na konto jej córki Z. W., ustanowionej opiekunem prawnym świadczeniobiorczyni. H. R. zmarła w dniu (...).

W latach 2007 – 2012 Z. W. dokonywała wpłat za pobyt jej matki w Domu (...) (...) w B., które wraz z tą częścią wojskowej renty rodzinnej, którą uiszczala świadczeniobiorczyni na rzecz tego Domu, przewyższały wysokość tego świadczenia.

W sprawie ponoszenia kosztów utrzymania swojej matki Z. W. zawarła w dniu 30 listopada 2007r. umowę nr (...) z Miejskim Ośrodkiem (...)w B.. Zgodnie z postanowieniami tej umowy (§ 2, § 4 i § 5) Z. W. zobowiązała się do wnoszenia opłaty w wysokości różnicy pomiędzy miesięcznym kosztem utrzymania w Domu (...) (...) w B. jej matki H. R., a opłatą wnoszoną przez osobę umieszczoną , w terminie do 15 każdego miesiąca. Ponadto Z. W. ponosiła dodatkowe koszty utrzymania swojej matki związane z zakupem leków, pielucho-majtek, kremów, odzieży, środków czystości.

(dowody: dokumenty na k.26 – 32, pismo Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w B. z dnia 24 lipca 2015r. k.33 – 34 a.s. – okoliczności niesporne między stronami)

Zaskarżoną decyzję z dnia 3 grudnia 2014r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w B. odmówił Z. W. wypłaty reszty należnego jej zmarłej matce H. R. świadczenia za miesiąc marzec 2014r.

Spór pomiędzy stronami w toku procesu został usunięty poprzez uznanie żądania odwołania przez Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w B.. Uznanie to znalazło potwierdzenie w dowodach przedstawionych przez stronę odwołującą się oraz zgromadzonych w aktach sprawy z inicjatywy Sądu.

Zgodnie z art.46 ust.1 i ust.2 ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (t.j. Dz. U. z 2013r., poz.666 ze zm.) w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenie pieniężne, świadczenia należne jej do dnia śmierci przysługują, z zastrzeżeniem ust.2 i 3 małżonkowi i dzieciom, a w razie ich braku – kolejno: wnukom, rodzicom, dziadkom i rodzeństwu. Osoby te mają prawo do udziału w nieukończonym postępowaniu prowadzonym dalej w sprawie tych świadczeń. Świadczenia o których mowa w ust.1, wypłaca się:

- 1) małżonkowi lub dzieciom osoby, która zgłosiła wniosek, zamieszkałym z nią w dniu jej śmierci,
- 2) małżonkowi lub dzieciom niespełniającym warunku określonego w pkt 1 albo innym członkom rodziny, o których mowa w ust.1, jeżeli pozostawali na utrzymaniu osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenie, lub osoba ta pozostawała na ich utrzymaniu.

Dokonując subsumpcji ustalonego w sprawie stanu faktycznego pod powołane wyżej przepisy prawa materialnego w pierwszej kolejności wspomnieć należy, iż art.46 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin odnosi się nie tylko do sytuacji, kiedy następuje śmierć osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenie określone ustawą, ale również kiedy świadczenie zostało przyznane, ale nie zostało wypłacone wskutek śmierci uprawnionego. Kierując się zasadą racjonalności ustawodawcy trudno byłoby przyjąć, że zamiarem ustawodawcy było pozostawienie osób, które dopiero zgłosiły wniosek o przyznanie określonego świadczenia w bardziej korzystnej sytuacji niż osób, które prawo do takiego świadczenia już nabyły. Z treści art.46 ust.1 in fine powołanej ustawy, którym to przepisem ustawodawca przyznał wymienionym osobom uprawnienie do udziału w dalszym prowadzeniu postępowania o świadczenia, nie wpływa wniosek, że osoby te nie mają prawa do wypłaty zaległych a niezrealizowanych świadczeń w wypadku, gdy świadczenia zostały już ustalone za życia osoby, która zgłosiła wniosek o ich wypłatę, i że osoby określone w tym przepisie mogą być pozbawione prawa do świadczeń (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 3 grudnia 2012r. III AUa 895/12 - LEX nr 1324477).

Jeśli zatem – jak wykazało postępowanie dowodowe i co ostatecznie stało się niesporne między stronami - H. R. pozostawała na utrzymaniu swojej córki (gdyż pobierane przez nią świadczenie nie pokrywało w całości kosztów jej utrzymania), to zaskarżona decyzja podlegała zmianie na podstawie art.477¹⁴ § 2 K.p.c. w związku z art.46 powołanej wyżej ustawy z dnia 10 grudnia 1993r.

Z uwagi na to, iż zaskarżona decyzja odmawiała wnioskodawczyni tylko „reszty” świadczenia za miesiąc marzec 2014r. bez określenia kwoty objętej odmową, Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie nie miał podstaw do wykroczenia poza zakres przedmiotowy tej decyzji poprzez określenie wysokości należnego jej świadczenia. W przypadku uprawomocnienia się niniejszego wyroku wojskowy organ rentowy obowiązany będzie w nowej decyzji określić tę wysokość.

Na oryginale właściwy podpis.